

memo

aan: Buro SRO
van: Laneco
datum: 6 juni 2014

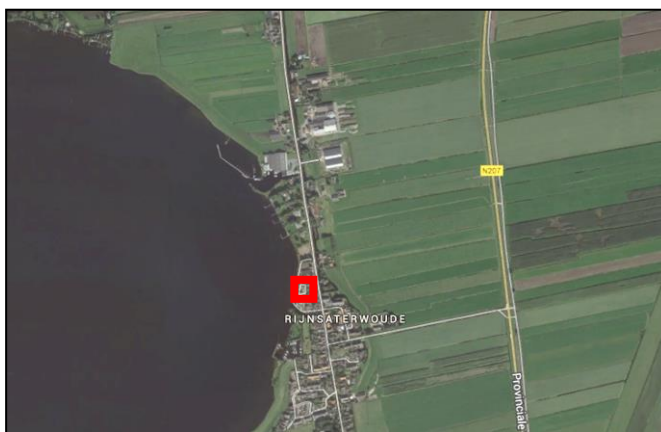
betreft: Quick scan flora en fauna Herenweg te Rijnsaterwoude

1 Inleiding

Tussen de nummers 69 en 71 aan de Herenweg te Rijnsaterwoude ligt een onbebouwd perceel genaamd "De Kluis" aan het Braassemermeer. Op deze locatie is de bouw van een nieuwe woning beoogd.

Voor deze ingreep mag plaatsvinden, moeten de effecten op beschermde natuurwaarden in beeld zijn gebracht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming (Natuurbeschermingwet 1998 en EHS) en soortenbescherming (Flora- en faunawet).

Deze memo behandelt de resultaten van dit onderzoek, dat als een verkennend onderzoek; een quick scan, is uitgevoerd.

Ligging plangebied (rood kader) te Rijnsaterwoude

2 Onderzoeksmethode

In deze quick scan worden op basis van een veldverkenning op 3 mei 2014, biotoopinschattingen en verspreidingsgegevens, uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van en effecten op beschermde natuurwaarden.

3 Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Het plangebied ligt aan de rand van het dorp Rijnsaterwoude tegen het Braassemermeer. De kern van het dorp ligt op korte afstand ten zuiden van de locatie. De omgeving van het plangebied bevat lintbebouwing, een aantal kleinere watergangen en het Braassemermeer.

Het plangebied ligt direct aan het meer. Vanuit het plangebied loopt de oever met grof puin als stortstenen over naar het water. Aan de voorzijde van het perceel, tegen de Herenweg, bevindt zich een sloot. Aan de overzijde van de weg begint het agrarisch buitengebied. Net ten zuiden van het plangebied is een wandelpad door een bosschage.

Het plangebied zelf is onbebouwd. De begroeiing bestaat uit opslag van enkele essen met daartussen met ruige rietvegetatie aan de oever van het Braassemermeer. De rest van het plangebied bestaat uit een overjarige ruige grasvegetatie zonder veel soortenvariatie.

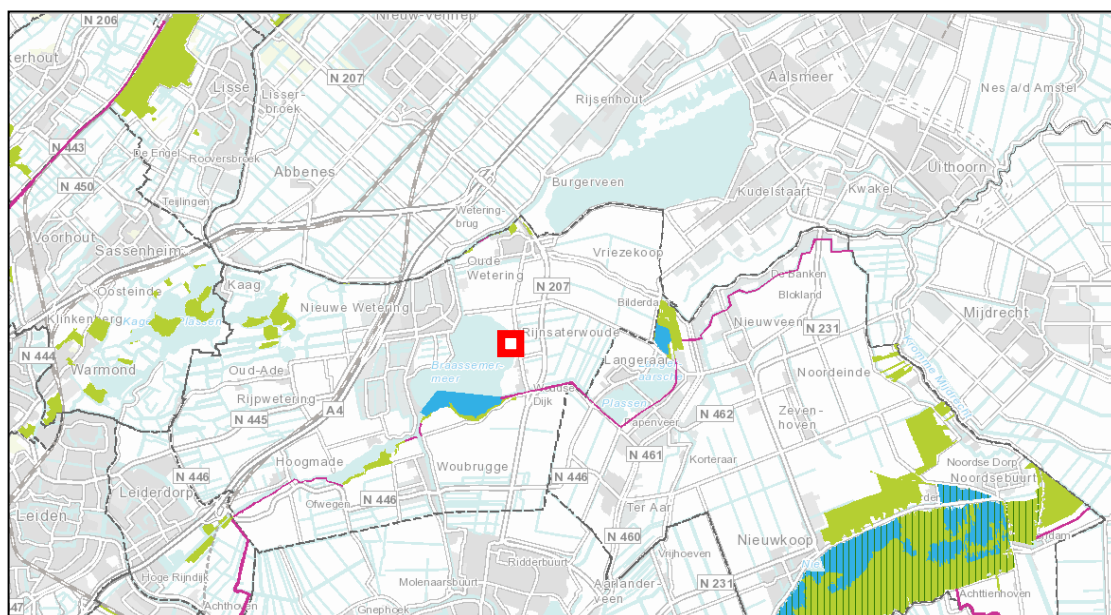
Indrukken van het plangebied (foto's Laneco).

In dit plangebied is de bouw van een nieuwe woning beoogd. Hierbij zal aan de voorzijde van het perceel een kleine brug of duiker worden gerealiseerd over de sloot en de rest van het perceel bouwrijp worden gemaakt. Aan het Braassemermeer wordt een toegang gemaakt voor een kleine steiger. De bomenrij aan de zuidzijde blijft gehandhaafd en valt buiten de plangrens.

4 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt op ongeveer 9,3 kilometer afstand van de Natura2000 gebieden De Wilck en de Nieuwkoopse Plassen. Het plangebied heeft geen enkele relatie met deze natuurgebieden. De effecten op flora en fauna als gevolg van de beoogde ingreep zullen lokaal van aard zijn. Gezien de grote afstand tot de Natura2000 gebieden, zijn effecten op deze natte Natura2000 gebieden uit te sluiten.

Het plangebied ligt op ongeveer 1 kilometer afstand van het Beschermd natuurmonument de Oeverlanden Braassemermeer. Dit Beschermd natuurmonument is tevens aangewezen als onderdeel van de EHS van de provincie Zuid-Holland. Gezien de afstand in relatie tot de beoogde ingreep (de bouw van 1 woning) zijn geen effecten op de EHS en het beschermde Natuurmonument te verwachten.

Ecologische hoofdstructuur (groen en blauw) en Natura2000 gebieden (gestreept) nabij het plangebied (rood kader). (Kaart; geo.zuid-holland.nl)

5 Soortenbescherming

In het kader van soortenbescherming is de Flora- en faunawet van toepassing.

Algemeen voorkomende beschermde soorten

Op het perceel in een waterrijke omgeving kunnen algemeen voorkomende beschermde soorten (Tabel 1 Flora- en faunawet) als muizen, spitsmuizen, bruine kikker, bastaardkikker (waargenomen), meerkikker, kleine watersalamander en gewone pad in het plangebied voorkomen. Aantasten van verblijfplaatsen van deze soorten mag op basis van een algemene vrijstelling.

Strikt beschermde soorten

Planten

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende soorten wilde planten tussen de dichte grassige vegetatie waargenomen. Het gaat dan om plantensoorten als scherpe boterbloem, paardenbloem, fluitenkruid, kleeftkruid, heermoes, en riet. Aan de voorzijde van het perceel is de sloot voor ongeveer 20% bedekt met het klein kroos (ook wel eendenkroos); een indicator voor een voedselrijk milieu.

Gezien de aanwezige plantensoorten, is er sprake van een voedselrijk, vochtig, door mensen beïnvloed milieu. In een dergelijk milieu kunnen strikt beschermde plantensoorten worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Strikt beschermde soorten stellen ook meer strikte eisen aan hun leefomgeving. Van deze soorten kunnen in de omgeving en verspreidingsgegevens (Broekhuizen, 1992, www.zoogdieratlas.nl) de soorten waterspitsmuis en noordse woelmuis voorkomen. Beide soorten zijn beschermd in tabel 3 van de Flora- en faunawet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Beide soorten leven in natte omstandigheden. De noordse woelmuis leeft in natte polders (moeras) met ruigere structuren, op locaties waar geen concurrentie is van andere woelmuisen. De waterspitsmuis leeft langs oevers, en jaagt in het water. Het moet gaan om natuurlijke oevers die grenzen aan schoon water met onderwaterbegroeiing.

De oevers van het meer langs het plangebied bestaan uit stortstenen, en zijn niet geschikt voor deze soorten. Ook is in het water geen sprake van een watervegetatie. De sloot tegen de Herenweg heeft vrij steile oevers en is gezien de begroeiing voedselrijk. Daardoor kan het voorkomen van deze soorten worden uitgesloten.

Vleermuizen

Vleermuizen zijn op te delen in gebouw- en boombewonende soorten. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken. Verder is er onderscheid te maken in zomer en winterverblijven. Sommige soorten overwinteren in gebouwen, andere in grotten, bunkers, forten en kelders, en een derde groep overwintert in dikke bomen.

Gezien ligging net buiten de bebouwde kom, in een waterrijk omgeving en de verspreidingsgegevens (Limpens, 1999, Zoogdieratlas.nl) kunnen soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en baardvleermuis in de omgeving voorkomen.

Er zijn geen oudere bomen die holtes kunnen bevatten of gebouwen in of direct tegen het plangebied aanwezig. Effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen op de locatie worden uitgesloten.

Het plangebied zelf is gezien de beperkte grootte en de ligging in een waterrijke omgeving geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Ook zijn er geen lijnvormige elementen in of nabij het plangebied die geschikt kunnen zijn voor vleermuizen als vliegroute. Wel kan de meervleermuis foerageren en zich oriënteren nabij de oever van het Braassemermeer. Lichtuitstraling vanuit de nieuwe bebouwing kan daarmee deze strikt beschermde mogelijk soort verstoren. Er is echter al veel andere bebouwing langs deze oever van het meer aanwezig die ook al verstorend kan werken. Om een toename van versturende effecten te voorkomen zijn maatregelen nodig om lichtuitstraling te beperken.

Vogels

Tijdens het veldbezoek in het broedseizoen zijn in en direct nabij het plangebied alleen de vogelsoorten wilde eend en koolmees gehoord en gezien. In de hoge grasrijke vegetatie zijn geen nesten van op de grond broedende vogels gevonden. Alle vogels, en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet. Aantasting en verstoring van actief gebruikte nesten is niet toegestaan. Als in het broedseizoen wordt gestart met werkzaamheden moet ten aanzien van zorgvuldig handelen eerst worden nagegaan of er geen vogels broeden. Broedgevallen tussen het gras kunnen door het voorafgaand aan het broedseizoen kortmaaien van het perceel worden voorkomen.

Van de jaarrond beschermde vogelsoorten (LNV, 2009) zijn geen nestplaatsen aangetroffen in het plangebied. Deze worden gezien het aanwezige biotoop ook niet in het plangebied verwacht. Het grassige gebied met hoog gras zal ook geen belangrijk onderdeel uitmaken van het leefgebied van jaarrond beschermde soorten.

Vissen

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen er in de watergang tegen de Herenweg en in het Braassemermeer beschermde vissoorten voorkomen.

Indien ingrepen worden gepleegd aan de oever van het Braassemermeer, dient rekening gehouden te worden met rivierdonderpad (tabel 2 Flora- en faunawet) onder de grote keien/puin. Deze mogen niet zomaar worden verwijderd. Indien de keien voor een inham (haventje) worden verwijderd is een nader onderzoek naar de rivierdonderpad noodzakelijk. Als deze soort aanwezig is kan worden gewerkt volgens een gedragscode. De maatregelen die nodig zijn om effecten te voorkomen worden hierin beschreven.

Indien werkzaamheden aan de sloot aan de voorzijde van het perceel worden uitgevoerd die de doorgaande watergang aantast, zijn ook maatregelen nodig om effecten op vissen te voorkomen. Als een oprijlaan wordt gerealiseerd middels een brug en/of een smalle duiker die de doorstroming waarborgt is er geen sprake van aantasting van het leefgebied van (strikt) beschermde vissoorten.

Amfibieën

Amfibieën hebben twee typen biotopen in hun leefgebied, een waterbiotoop voor de voortplanting en een landbiotoop. Het waterbiotoop bestaat over het algemeen uit een ondiepe watergang of poel met natuurlijke begroeiing, zonder grotere vissen. Het landbiotoop bestaat uit begroeiing en ruigte met enige dekking. Strikt beschermde soorten stellen ook strikte eisen aan hun leefomgeving.

In de omgeving is veel variatie in water en land als gevolg van veenaufgravingen. Hier zijn mogelijk biotopen voor strikt beschermde soorten aanwezig. Echter, volgens de verspreidingsgegevens van Ravon (2013) is van de strikt beschermde amfibieën alleen rugstreeppad in de omgeving aangetroffen. Deze wordt in het volledig begroeide plangebied niet verwacht aangezien rugstreeppad zichzelf ingraaft los zand en ondiep stilstaand water nodig heeft om voort te planten.

Er komen wel algemene amfibieënsoorten voor in en nabij wateren in de omgeving van de planlocatie.

Reptielen

In de omgeving van de planomgeving komen volgens verspreidingsgegevens (www.ravon.nl, 2011) geen reptielen voor. Alleen de ringslang zou in dit waterrijke gebied voor kunnen komen. De oever van het Braassemermeer is echter niet bijzonder structuurrijk, waardoor deze soort hier niet worden verwacht. Effecten op strikt beschermde reptielsoorten kunnen worden uitgesloten.

Insecten en overige soorten

Beschermde soorten uit de soortgroepen insecten, en overige soortgroepen als mollusken, kreeften en tweekleppigen, komen vooral in natuurlijke omgevingen voor, die meestal liggen in of aansluiten op natuurgebieden. De sloten en wateren in en nabij het plangebied zijn niet bijzonder structuurrijk of natuurlijk qua plantengroei. Beschermde soorten uit deze soortgroepen worden hier niet verwacht.

6 Conclusie

- Gebiedsbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de EHS is niet van toepassing op dit plan;
- De meeste (mogelijk) voorkomende beschermde soorten vallen onder de lichte beschermingscategorie van de Flora- en faunawet. Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten mogen op basis van een algemene, landelijk geldende vrijstelling worden aangetast, zonder dat sprake is van procedurele consequenties;
- Van de meer strikt beschermde soorten uit de Flora- en faunawet kunnen vleermuizen (Tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn) voorkomen in en direct nabij het plangebied. Met name meervleermuis jaagt en oriënteert zich bij harde wind aan de oever van grote wateren. Een toename van verlichting (buiten of vanuit gebouwen) moet daarom worden voorkomen. Dit kan door maatregelen te nemen:
 - Alleen lage buitenverlichting aanbrengen (tot 10 meter van de waterlijn max 1 meter hoog, van 10-20 meter van de waterlijn max 2 meter hoog);
 - Alleen naar beneden gerichte verlichting met gebundelde lichtstralen gebruiken;
 - Verlichting niet richting de waterkant richten;
 - Verder kan langs de waterkant een lage haag of (knot)bomenrij en opgaande beplanting worden gerealiseerd om een toename van lichtuitstraling te voorkomen.
- Indien werkzaamheden aan de oever en de waterbodem van het Braassemermeer worden uitgevoerd (het graven van een haventje; niet bij een steiger). dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar vissen zoals de rivierdonderpad. Indien deze aanwezig is, kan volgens een gedragscode worden gewerkt, en zijn maatregelen nodig om schade aan de soort te voorkomen.
- Indien werkzaamheden aan de sloot aan de voorzijde van het perceel worden uitgevoerd, zijn maatregelen nodig om het doden van vissen te voorkomen. Dit kan door het water ter plaatse van de ingreep eerst handmatig te verstoren (met een hark bijvoorbeeld) zodat aanwezige vissen vluchten. Verder moet naar één kant toe worden gewerkt. De aantasting is zodanig klein dat effecten op het leefgebied van vissen in het algemeen niet worden verwacht.
- Alle vogelnesten zijn in het broedseizoen strikt beschermd in de Flora- en faunawet. Er dient daarom buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) te worden gestart met werkzaamheden. Bij start in het broedseizoen moet door gericht onderzoek worden aangetoond dat er geen vogels broeden in en om het plangebied.
- Verder geldt altijd de zorgplicht, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaap seizoen) te starten met werkzaamheden, het plangebied eerst kort te maaien en het gefaseerd werken om dieren te kans te geven om te vluchten.

Vrijblijvende aanbevelingen

- Als vrijblijvend advies wordt aanbevolen om de nieuwbouw geschikt te maken voor vleermuizen door het aanbrengen van 2 cm bij 5 cm brede open stootvoegen op minimaal 2,5

meter hoogte in bij voorkeur de zuidelijke spouwmuur (niet boven ramen en deuren) of een houten wand;

- Ook kan worden gedacht aan het geschikt maken van het pand voor huismussen en gierzwaluwen door het aanbrengen van neststenen in de muur (minimaal 3 meter hoog), het 1 dakpan hoger dan normaal aanbrengen van vogelschroot of het 5 centimeter laten oversteken van de nokpannen op de hoeken.
- Verder wordt geadviseerd om nabij de oever van het Braassemermeer een gevarieerde natuurlijke vegetatie te laten groeien. Hier kunnen diverse vogels, kleine zoogdieren en amfibieën gebruik van maken.
- De omgeving van de planlocatie is geschikt voor vogelsoorten als steenuil, kerkuil en ooievaar. Door nestgelegenheid in de vorm van kasten aan te bieden, kunnen deze vogelsoorten zich vestigen in het plangebied.